

33. De Schoolstrijd in Wonseradeel.

Wonseradeel, een Friesche gemeente, uit een menigte dorpen en dorpjes bestaande, waar men thans 15 Christelijke scholen en 14 openbare vindt, bekleedt een merkwaardige plaats in den strijd voor het Chr. onderwijs.

De eerste Chr. school in deze gemeente — de 6^e in Friesland — was die te Makkum. Zij werd in 't jaar '63 geopend, eenige maanden eerder dan die te Sexbierum. Om een denkbeeld te geven, hoeveel moeite in die donkere tijden de oprichting van zulk een school, zelfs in een groot dorp kostte, volge hier een kort verhaal van haar ontstaan. 't Was in den tijd, toen nog maar weinig predikanten in het land aan het rusteloos roepen en dringen en bidden van GROEN VAN PRINSTERER gehoor gaven, om zich voor de opvoeding van het kroost hunner gemeenten in de bres te stellen.

In '58 werd door eenige vrienden der waarheid in Makkum een huis aangekocht en ingericht tot lokaal voor het houden van vergaderingen „ter onderlinge stichting en tot grootmaking van Gods naam.” Al spoedig kwam in den kring dezer broeders ook het onderwijs ter sprake en de noodlottige strekking der Wet, die 't vorige jaar was aangenomen. Zij besloten dan ook, „onder afbedding en inwachting van de goedkeuring des Heeren, pogingen aan te wenden tot oprichting eener Chr. school.” Op een vergadering, in Augustus '61 gehouden, werden drie broeders, LIEUWE KOOL, DOUWE HOORNSTRA en ALBERT KOOL, aangewezen, om plannen te beramen. Deze commissie legde in September aan een vergadering van aandeelhouders en contribuanten van „het lokaal” de vraag voor, of ze genegen waren denzelfden steun te blijven bieden, ingeval het lokaal werd ingericht tot schoolgebouw. Allen waren bereid daartoe mee te werken, behalve de aandeelhouder, op wiens naam het gebouw beschreven stond. Dit gaf aanleiding tot een „redekaveling, welke niet beantwoordde aan de les van den Apostel: Waarom lijdt gij niet liever schade?” De notulen van deze vergadering eindigen met de woorden: „Och! dat dit ons begin in Jezus' bloed worde aanschouwd.”

De commissie, uit eenvoudige lieden bestaande, zocht raad bij T. M. LOOMAN te Amsterdam, die in de „Chr. Stemmen” van

Maart '58 een bericht geplaatst had over het op naam stellen van een gebouw voor Christelijke belangen en het bij de Wet erkend worden daarvan, en bij Ds. BRYCE te IJlst, als agent van „Chr. Nat. Schoolonderwijs.” De eerste geldelijke bijdrage was f 4.50, gecollecteerd op een „gezelschap”. Weldra was er voor f 330.— jaarlijks geteekend en nu gingen de vrienden, „met kloppend hart en bevenden tred”, zooals de secretaris schreef, verder. Een rondreis in Friesland bij de vrienden der waarheid werd door den penningmeester gedaan, om het ontbrekende in te zamelen, een hypotheek genomen, statuten ontworpen, rechtspersoonlijkheid aangevraagd, een onderwijzer gezocht en gevonden — de Heer MITZE, hoofdonderwijzer aan de Chr. Haveloozen-school in Utrecht — en den 3^{en} Februari 1863 zou de school feestelijk worden geopend. De vermelding van dit alles wordt door den secretaris, ALBERT KOOL, besloten met lof en dank aan den Heere, met de betuiging van het Schriftwoord: „Een ieder huis wordt van iemand gebouwd, maar die *dit alles* gebouwd heeft, is God.” In den gevel van het gebouw werd een steen aangebracht, waarop gebeiteld stond Jozua 22 : 34b: „*Dat het een getuige zij tusschen ons, dat de Heere God zij.*”

De „blijde” 3de Februari brak aan met storm en regen en groote teleurstelling, daar de feestredenaar, Ds. WESTRIK van Oosterbierum, verhinderd werd te komen. Doch „de vrienden roeiden dien dag met de riemen, die ze hadden” en mochten kennelijk den bijstand des Heeren ervaren. Vol hope gingen ze met het scheepje in zee, overtuigd dat Jezus aan boord was. Met harden wind en regen uitgezeild, hadden ze al spoedig met geweldige stormen te kampen: toen het bestuur in 't volgende jaar genoodzaakt was den hulponderwijzer „wegens onrechtzinnigheid in de leer” te ontslaan, was de spottaal der liberale bladen en scherpe bestrijding van velen der vrienden hun deel. Maar de school werd door Gods genade gespaard en breidde zich uit, tot er in '80 een nieuw en veel grooter gebouw voor haar verrees, terwijl ze gedurende haar 40-jarig bestaan een veertiental zusterscholen in de gemeente — vaak ook onder storm en regen — achtereenvolgens verrijzen zag.

Evenals van de meeste oude scholen, zijn ook in Makkum alle oprichters ten grave gedaald — alleen is hier nog in leven, als eere-voorzitter van het Bestuur, de 87-jarige SIKKE HORJUS,

die getuige is geweest van de wording, de ontwikkeling, den bangen strijd en de aanvankelijke overwinning van 't Christelijk onderwijs, om straks -- God geve, met de eindelijke zegepraal in 't verschiet -- tot zijn broederen verzameld te worden!

Uit: F. Kalsbeek, J. Lens en J.B. Meijnen, Van Strijd en Zegen. Gedenkboek van het Christelijk Onderwijs. Amsterdam, 1904.